

Eesti perepoliitiliste meetmete süsteem

Sotsiaalministeerium

2025

Sisukord

Sissejuhatus	3
1. Perepoliitika süsteemi põhielemendid	5
1.1. Lapsetoetus ja lasterikka pere toetus	5
1.2. Vanemahüvitis	7
1.3. Lapsepuhkus	9
1.4. Üksikvanemate toetamine	10
1.5. Elatis.....	11
1.6. Üksikvanema lapse toetus	11
1.7. Elatisabi.....	11
1.8. Toitjakaotustoetus	12
1.9. Perelepitus	12
1.10. Vanemluse toetamine.....	13
2. Riigi kulud pererahvatistele	14
Kokkuvõte	15

Sissejuhatus

Sotsiaalministeerium kujundab perepoliitikat, lähtudes kahest olulistest dokumendist: Eesti 2035 strateegiast ja Heaolu arengukavast 2023-2030. Eesti 2035 strateegia seab eesmärgiks perede heaolu ja sotsiaalse sidususe suurendamise, luues toetava keskkonna, mis soodustab pereloomet ja tagab lastele turvalise kasvukeskkonna. Heaolu arengukava keskendub perepoliitikale läbi laste ja perede programmi, mille eesmärk on muuta Eesti atraktiivseks paigaks pereloomeks ja laste kasvatamiseks, rõhutades laste heaolu toetamist, perede õnnetunde suurendamist ja töö- ning pereelu ühildamise võimaluste laiendamist.

Lisaks tugineb perepoliitika OECD soovitudele, mis rõhutavad laste ja perede vaesuse vähendamist, laste arengu ja heaolu toetamist, töö- ja pereelu tasakaalu soodustamist, soolise võrdõiguslikkuse edendamist ning sündimuse toetamist. Perepoliitika peab arvestama perede muutuvate vajadustega ja tagama nende pikaajalise heaolu ning ühiskonna stabiilsuse. Eesti perepoliitika eesmärk on tagada perede ja laste heaolu, soodustada sündimust, toetada laste arengut ja edendada sotsiaalset sidusust ning jätkusuutlikku ühiskonda.

Poliitikameetmete süsteemi tõhususe tagamiseks on oluline seda regulaarselt analüüsida ja vajadusel teha vajalikud uuendused. Kuigi vahepeal on tehtud mitmeid uuringuid, pole perede toetusi ja teenuseid terviklikult uuesti hinnatud. Terviklik peretoetuste, teenuste ja vanemapuhkuste analüüs tehti 2015. aastal. Antud analüüsi käigus tehtud ettepanekutest lähtuvalt on perepoliitikat ka vahepeal kujundatud. 12 soovitusel on kaheksa osaliselt või täielikult ellu viidud ja nelja täitmine on pooleli.

Tabel 1. Peretoetuste, teenuste ja vanemapuhkuste roheline raamat (2015) poliitika soovitude täimine

 Tehtud
<ul style="list-style-type: none">• Säilitada universaalne lapsetoetuste süsteem, sihitades toetused suuremas vaesusriskis olevatele peredele.• Siduda toimetulekutoetus ja vajaduspõhine peretoetus ühtseks skeemiks, tõstes seejuures toimetulekupiiri.• Arendada välja ühtsetele kvaliteedinõuetele vastav lepitusteenus (vahendusmenetlus).• Suurendada lapsi kasvatava vanemaga pere toetamist olukorras, kus teine vanem elatisnõuet (veel) ei täida.• Integreerida 7- ja enamalapselise pere vanema toetus universaalse lapsetoetuse skeemi.• Maksta lasterikaste perede kodutoetust eelkõige neile nelja lapsega peredele, kelle eluaseme olukord on kehvem ja tegelikud sissetulekud madalamad ning kus kasvab erivajadusega laps.• Anda vanematele lapsehoolduspuhkuse kestuse ja tasustamise osas rohkem valikuvõimalusi, toetades seejuures vanema paindlikku tööle naasmist.• Siduda rasedus- ja sünnituspuhkus, isapuhkus ja lapsehoolduspuhkus üheks vanemapuhkuse skeemiks, kehtestades puhkusele samalaadsed hüvitamise alused ja reserveerides osa puhkusest emale, osa isale ja osa perele.• Suurendada alushariduse ja lapsehoiu kättesaadavust, soodustades seejuures vähekindlustatud perede ja erivajadusega laste osalemist alushariduses.

- Luua ühtne kvaliteeti ja kättesaadavust toetav alushariduse ja lapsehoiu süsteem, mis kuulub ühe ministeeriumi haldusalasse, vastab ühtsetele kvaliteedinõuetele ja on reguleeritud ühe seaduse raames.

Praegune perehüvitiste süsteem koosneb hüvitistest, toetustest, vanemapuhkustest, täiendavatest lastega peredele suunatud hüvedest ja teenustest. Lisaks toetavad seda teised poliitikavaldkonnad mis hõlmavad haridust, tööturgu, eluaset, tervishoidu, sotsiaalhoolekannet jpm. Süsteemi eesmärk on toetada vanemaid lapse eest hoolitsemisel ning töö ja pereelu ühildamisel.

Tabel 2. 2025. aastal kehtiv perepoliitiliste meetmete süsteem

Peretoetused ja elatisabi	<p>Sünnitoetus: ühekordne 320 eurot lapse kohta, kolmikute ja rohkemaarvuliste mitmikute puhul 1000 eurot lapse kohta.</p> <p>Lapsetoetus: 80 eurot kuus lapse kohta, alates kolmandast lapsest 100 eurot kuus kuni lapse 19-aastaseks saamiseni (õppimise korral õppeaasta lõpuni).</p> <p>Mitmike toetus: 1000 eurot kuus perele kuni laste 18 kuu vanuseks saamiseni.</p> <p>Lasterikka pere toetus: 3-6 lapsega perele 450 ning 7+ lapsega 650 eurot kuus.</p> <p>Üksikvanema lapse toetus: 80 eurot kuus kui sünniakti isa andmed puudu või vanem ametlikult tagaotsitav.</p> <p>Ajateenija lapse toetus: 900 eurot kuus lapse kohta ajateenistuse lõpuni.</p> <p>Lapsendamistoetus: ühekordne 320 eurot lapse kohta.</p> <p>Eestkostetava toetus: 240 eurot kuus lapse kohta.</p> <p>Elatisabi: Kuni 200 eurot kuus lastele, kelle vanemad ei täida ülalpidamiskohustust.</p>
Vanemahüvitis	<p>Emal vanemahüvitis ja emapuhkus: Töötaval emal (kuni) 70+30, mittetöötaval 30 järjestikust kalendripäeva.</p> <p>Isa vanemahüvitis ja isapuhkus: 30 kalendripäeva puhkust kuni lapse kolmeaastaseks saamiseni.</p> <p>Jagatav vanemahüvitis ja vanemapuhkus: Vanemad saavad ise otsustada, kumb neist hakkab vanemahüvitist saama. Vanemahüvitist saab kasutada alates lapse sünnist kuni lapse kolmeaastaseks saamiseni, isegi päevade kaupa. Samal ajal on lubatud ka töötada ja tulu teenida. Kui kuus teenitav brutotulu ületab pool vanemahüvitise ülempiirist, 2025. aastal 2632,55 eurot, siis vähendatakse vanemahüvitise summat.</p> <p>Lapsendaja vanemahüvitis ja lapsendajapuhkus: 70-päeva puhkust, mida on õigus kasutada kuni lapse 18-aastaseks saamiseni.</p>
Lisahüved	<p>Lapsepuhkus: Kokku 10 puhkuse päeva kuni lapse 14-aastaseks saamise kalendriaasta lõpuni.</p> <p>Kogumispensioni täiendavad sissetulekud: Alates 2013. aastast sündinud laste vanemad saavad 4% keskmisest sissetulekust (70,20 eurot) kuus oma teise pensionisamba kontole kuni lapse kolmeaastaseks saamiseni.</p> <p>Ravikindlustus: Soodustingimustel ravikindlustus alla 3 aastase lapse vanematele ja paljulapselistele vanematele.</p> <p>Haigus-hooldushüvitis: Tööle naasnud lapsevanemad saavad esimesel aastal pärast vanemapuhkust haigus-hooldushüvitist, mille arvutamisel võetakse aluseks, kas vanemahüvitis või sotsiaalmaksuga maksustatud tulu.</p> <p>Lasterikka pere kodutoetus</p>
Lastega perede jaoks oluline tugi ja teenused	<p>Lastehoid ja alusharidus.</p> <p>Paindlikud töötingimused, sh kaugtöö võimalused.</p> <p>Vanemluse toetamine.</p> <p>Perelepitus.</p>

	Tugi eriliste olukordadega toimetulekuks (puue, elus ette tulevad ootamused, jms). Meditsiin ja muud tugiteenused vaimsesse ja füüsilisse tervise toetamiseks.
--	---

Käesolevas ülevaates tutvustatakse perehüvitiste süsteemi põhilisi elemente nagu lapsetoetust, lasterikka pere toetust, vanemahüvitist, üksikvanematele mõeldud toetusi ning teenuseid lastega peredele, nagu vanemluse toetamine ja perelepitus. Kaasatud toetuste ja teenuste grupid käsitlevad peamisi perede majandusliku ja sotsiaalse turvatunde tagamise mehhanisme, aidates peredel toime tulla laste kasvatamisega seotud kulude ja väljakutsetega, pakkudes sealjuures ka spetsiifilist tuge lasterikastele peredele ja üksikvanematele. Need meetmed loovad peredele stabiilsema keskkonna ning toetavad vanemlust ja perekonfliktide lahendamist.

1. Perepoliitika süsteemi põhielemendid

1.1. Lapsetoetus ja lasterikka pere toetus

Lapsetoetus on igakuine rahaline toetus, mida Eestis makstakse alates lapse sünnist kuni tema 19-aastaseks saamiseni (alates 2023. aastast) ning õpingute jätkamisel kuni õppeaasta lõpuni. Varasemalt kehtis toetus kuni lapse 16. eluaastani ning õppimise korral kuni 19. eluaastani. Toetuse eesmärk on aidata peredel katta lapse hooldamise, kasvatamise ja haridusega seotud kulutusi. Eestis on kasutusel universaalne peretoetuste korraldus: iga laps on väärtus ja tal on õigus riigi toetusele.

Peretoetuste saamise õigus kaasneb nii lapse sünni kui muul viisil perre tulemisega, näiteks lapsendamisega ning lapse hooldamise või eestkostele võtmisega. Eesti universaalne ja progresseeruv lapsetoetuste süsteem tagab kõigile lastele õiguse lapsetoetusele, kuid pered, kus on rohkem lapsi, saavad suuremat toetust. See süsteem on loodud leevendamaks lastega perede kulusid, mida lasteta peredel pole, ning ennetama ka vaesusriski. Suuremad toetused lasterikastele peredele toetavad otseselt neid peresid, kus on lapsi rohkem aidates tagada nende toimetulekut ja soodustades kolmandate ja enamate laste sündi.

Aastatel 2011–2024 on lapsetoetuste süsteemis toimunud olulised muutused. Kui 2011. aastal maksti esimesele ja teisele lapsele toetust 19,18 eurot, siis 2023. aastaks on see summa tõusnud 80 euroni. Kolmanda ja järgneva lapse toetus tõusis 2011. aasta 57,54 eurolt 2015. aastal 100 euroni ning see summa on püsinud stabiilsena. 7 ja enama lapsega peresid toetati täiendavalt 168,74 euroga kuni 2016. aastani. 2017. aastal loodi lasterikka pere toetus, mis oli mõeldud peredele, kus kasvab vähemalt kolm last. See toetus püsis stabiilsena kuni 2023. aastani, mil seda tõsteti märkimisväärselt. Ent 2023. aastal peale mõne kuist heldemat toetamist otsustati järgnevast aastast toetust vähendada 200 euro võrra, muutes selle seeläbi riigieelarve vaatest jõukohasemaks. Samuti võeti 2023. aastal kasutusele astmeline väljumine lasterikka pere toetusest ning plaaniti 2024. aastal hakata toetust indekseerima. Kuid 2024. aastal astmeline väljumine tühistati ja indekseerimisplaan jäeti ära.

Need muudatused peegeldavad vajadust enam toetada just suuremaid peresid, mis teisalt põrkuvad ka riigi eelarveliste piirangutega, mistõttu tõi toetuste suure kasv 2023. aastal kaasa ka kohandusi.

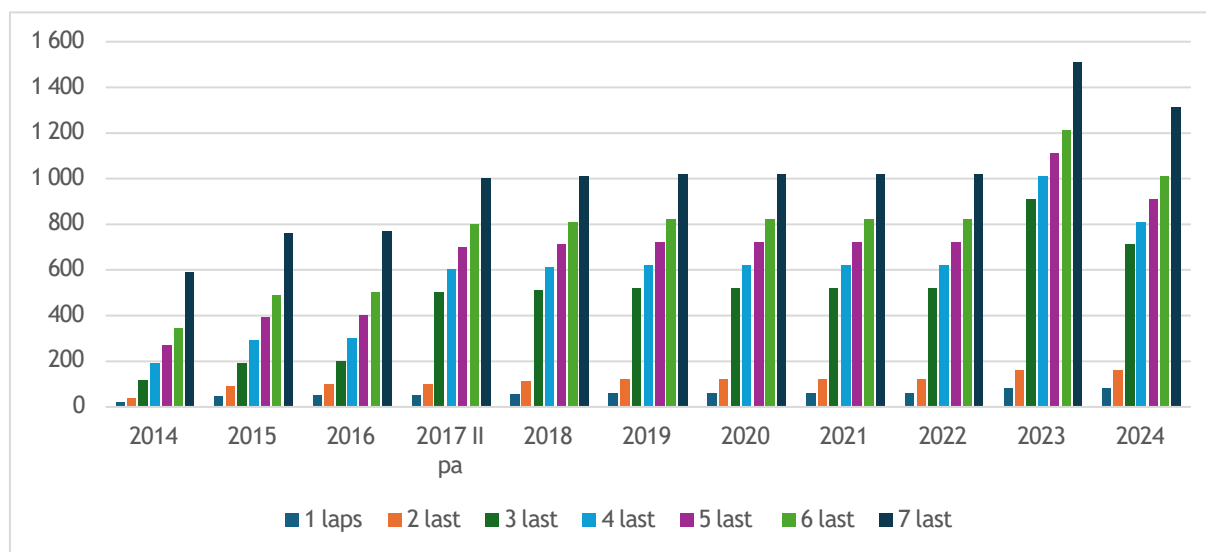
Tabel 3. Lapsetoetuse ja lasterikka pere toetuse summa muudatused

	2011	2013	2015	2016	2017 II pa	2018	2019	2023	2024	2025
Lapsetoetus 1 ja 2. lapsele	19	19	45	50	50	55	60	80	80	80
Lapsetoetus 3 ja enamale lapsele	58	77	100	100	100	100	100	100	100	100

Lasterikkaperetoetus 3-6 lapsega					300	300	300	650	450	450
Lasterikkaperetoetus 7 ja enama lapsega	169	169	169	169	400	400	400	850	650	650

2025. aastal on lapsetoetuse suurus ühe lapsega perele 80 eurot, kahe lapsega perele 160 eurot. Kolme lapsega perele aga 710 eurot ehk 236,67 eurot lapse kohta ning seitsme lapsega perele 1310 eurot ehk 187,14 eurot lapse kohta. Rahvusvahelises võrdluses paistab Eesti peretoetuste süsteem silma just lasterikkust väärtustavana¹.

Joonis 1. Lapsetoetuse ja lasterikka pere toetuse igakuine summa erineva arvuga lastega peredes 2014-2024

2024. aasta juuni seisuga maksti lapsetoetusi 162 000 perele, 274 000 lapse eest.

Tabel 4. Lapsetoetust saavate perede ja laste arv

	Perede arv	Laste arv
KOKKU	162 055	273 732
1 lapsega	81 597	81 597
2 lapsega	55 392	110 784
3 lapsega	20 492	61 476
4 lapsega	3 537	14 148
5 lapsega	721	3 605
6 lapsega	186	1 116
7 lapsega	79	553
8 lapsega	30	240
9 lapsega	10	90
10 ja enama lapsega	11	123

Allikas: Sotsiaalkindlustusamet

Praegune lapsetoetuse ja lasterikka pere toetuse süsteem on kehtestatud üksteisest sõltumata ning lapsetoetus puhul ei võta arvesse, et lasterikka pere toetus juba täiendavalt toetab suuremaid peresid.

¹ Age Viira. Eesti peretoetuste võrdlus teiste riikidega. Analüüs OECD maksu- ja toetuste andmemudelil. Avaldamisel

Erinevas suuruses lapsetoetuse summa tekitab tunde justkui riik väärtustaks lapsi sünnijärjekorra alusel erinevalt.

Lastega peredele suunatud toetused täidavad enda eesmärgi ja aitab leevendada vaesust suuremates peredes, kus on lapsi rohkem (vt ka majandusliku toimetuleku ja laste heaolu peatükk). Samas aga kui vaadata vaesuse näitajaid ning toetuste mõju erineva laste arvuga leibkondadele, siis keerulisem on olukord peredes, kus lapsi on rohkem (4+) ja peredes, kus on ainult üks vanem. Üksikvanemaga kasvavate lastega peredes on keerulisem majanduslik olukord tingitud sellest, et ühe vanema tugi on puudu. Lasterikastes aga sellest, et sissetulekud jagunevad suurema hulga leibkonnaliikmete vahel.

1.2. Vanemahüvitis

Vanemahüvitise eesmärk on tagada asendussissetulek isikule, kes kasvatab alla kolmeaastast last või lapsendab lapse, ning soodustada töö- ja pereelu ühitamist (vt Tabel). Vanemahüvitise liigid hõlmavad ema vanemahüvitist, isa vanemahüvitist, jagatavat vanemahüvitist ja lapsendaja vanemahüvitist. Kogu vanemahüvitise perioodi pikkus on 605 päeva kui lapse ema töötab ning hüvitise suurus 100% teenitud palgast.

Tabel 5. Vanemahüvitis 2025. aasta määrad ja 2023. aasta vanemahüvitise saajate statistika

Vanemahüvitise minimaalne suurus ehk hüvitise määr 820 eurot	Miinumummääras makstakse juhul, kui vanemahüvitise arvutamise alusperioodil puudus sotsiaalmaksuga maksustatav tulu.	8% vanemahüvitise saajatest – 9% emadest ja 1% isadest.
Vanemahüvitis kuupalga alammääras 886 eurot	Alammääras makstakse juhul, kui vanemahüvitise arvutamise alusperioodil oli keskmine ühe kuu tulu alampalgaga võrdne või sellest väiksem.	11% vanemahüvitise saajatest – 13% emadest ja 1% isadest.
Vanemahüvitise maksimaalne suurus (üle-eelmise kalendriaasta Eesti keskmise sotsiaalmaksuga maksustatava ühe kalendrikuu tulu kolmekordne suurus)* 5265,09 eurot	Maksimummääras makstakse juhul, kui vanemahüvitise arvutamise alusperioodil on olnud keskmine ühe kuu tulu selle summaga võrdne või sellest suurem.	3% vanemahüvitise saajatest – 2% emadest ja 8% isadest.
Vanemahüvitise saamise ajal töötamise korral võib teenida tulu kuni pool hüvitise ülempiirist, ilma et vanemahüvitist vähendataks* 2632,55 eurot	Vanemahüvitise saamise ajal töötamise korral võib teenida tulu kuni pool hüvitise ülempiirist ilma, et vanemahüvitist vähendataks.	Töist tulu teenib iga neljas hüvitise saaja – oktoober 2023. aasta seisuga 71% meestest ja 14% naistest.

*2026. aastast võetakse vanemahüvitise ülempiiri arvutamisel aluseks vanemahüvitise õiguse tekkimise aastast arvates üle-eelmise kalendriaasta Eesti keskmise sotsiaalmaksuga maksustatava ühe kalendrikuu tulu senise kolmekordse suuruse asemel kahekordne suurus, sh ema vanemahüvitisele. Lisaks kaotatakse vanemahüvitise vähendamine töötamise korral.

Ema vanemahüvitis ja emapuhkus. Töötaval emal on õigus ema vanemahüvitisele enne lapse sündi koos emapuhkusega. Ema vanemahüvitise suurus arvutatakse referentsperioodi sotsiaalmaksuga

maksustatava tulu alusel, jagades aasta keskmist kuumäära 30-ga päevamäära leidmiseks. Õigustatud perioodiks loetakse lapse eeldatav sünnikuupäev või lapse sündi eelnenud üheksa kuud, ning referentsperioodiks on 12 kuud enne õigustatuse perioodi lõppu. Töötaval emal on õigus hüvitisele kuni 100 päeva, hõlmates 70 päeva enne ja 30 päeva pärast lapse eeldatavat sünnikuupäeva. Ema, kellel pole enne eeldatavat sünnikuupäeva kehtivat töösuhet, saab hüvitist 30 päeva alates lapse sünnist. Maksimaalset hüvitise määra pole* ja hüvitise suurus sõltub ema tegelikust sotsiaalmaksuga maksustatavast tulust referentsperioodil.

Isa vanemahüvitis ja isapuhkus. Igale isal on õigus 30-päevasele hüvitisele, mida võib kasutada alates 30 päeva enne lapse eeldatavat sünnikuupäeva kuni lapse kolmeaastaseks saamiseni. Isapuhkuse on võimalik planeerida kasvõi päevade kaupa. Hüvitise suurus sõltub lapse sünniaastast ja arvutatakse vastavalt kalendriaastale. Isa saab jagatavat vanemahüvitist kasutada ainult juhul, kui tal on isa vanemahüvitise päevad kasutatud või ta on nendest loobunud. Töösuhetes olev isa peab isa vanemahüvitise kasutamiseks jääma isapuhkusele kõigi oma tööandjate juurest. Vanemahüvitise kasutamine on lapse põhine ja kui isal on esimese lapsega vanemahüvitise õigus kasutamata, siis see õigus ei kao järgmise lapse sünniga.

Jagatav vanemahüvitis ja vanemapuhkus. Jagatav vanemahüvitis võimaldab vanematel omavahel otsustada, kumb neist hüvitist saab. Hüvitise kestvus sõltub ema töötamise staatusest enne lapse sündi: kui ema töötas, on kestvus enamasti 475 kalendripäeva, või rohkem, kui ema kasutas ema vanemahüvitise päevi vähem. Kui emal enne lapse sündi töösuhet polnud, on mõlemal vanemal kokku 515 kalendripäeva. Hüvitist saab kasutada üldjuhul lapse 31. päevast kuni lapse kolmeaastaseks saamiseni ja seda saab planeerida päevade kaupa. Jagatav vanemahüvitis annab paindlikkust ning vanemad võivad ise otsustada, kumb neist hüvitist saada hakkab. Saajat saab vahetada kuust kuusse, ja vanemad saavad jagatavat vanemahüvitist soovi korral ka koos kasutada kuni 60 kalendripäeva.

Jagatava vanemahüvitise ajal võib töötada ja tulu teenida ning sellega kaasneb riiklik ravi- ja pensionikindlustus. Kui kuus teenitud brutotulu on väiksem kui pool hüvitise ülempiiri (2025. aastal 2632,55 eurot), siis hüvitis ei vähene. Ülempiirist suurema teenistuse korral väheneb vanemahüvitis iga euro kohta 50 senti. 2026. aastast kaotatakse hüvitise vähendamine töötamise korral. 2018. aastast, mil tõsteti vanemahüvitise saamise ajal lubatud täiendava tulu teenimise piir alampalgalt ligi kolm korda kõrgemale tasemele. Sealt alates on isade osakaal jagatava vanemahüvitise saajate seas märkimisväärselt (vt täpsemalt töö ja pereelu ühitamise peatükist).

Laste väiksema kui kolmeaastase sünnivahe korral vanemahüvitise arvutades vaadatakse tulu, mille alusel määrati vanemahüvitis eelmise lapse eest: kui uue lapse referentsperioodi eest arvutatud tulu on sellest väiksem või sellega võrdne, siis uue lapsega seoses arvutatakse vanemahüvitise suurus varasema tulu alusel ehk vanemale soodsamas määras. 2023. aastal oli väiksema kui kolmeaastase sünnivahega vanemahüvitise saajaid ligi veerand kõigist vanemahüvitise saajatest.

Lapsendaja vanemahüvitis ja lapsendajapuhkus. Lapsendaja vanemahüvitise eesmärk on anda lapsendajale vaba aega tööst, et lapse perre saabumisel oleks lapsel ja perel ühist kohanemisaega, et üksteist tundma õppida ja esmased elukorralduslikud küsimused lahendada. Tänu lapsendajapuhkusele saavad pered koos keskenduda sellele, et rajada tugev vundament ühisele edasisele elule. 70-päevasele lapsendajapuhkusele ja lapsendaja vanemahüvitisele on õigus nii lapsendajatel kui ka hoolduspere vanematel kuni lapse 18-aastaseks saamiseni (v.a peresisesel lapsendamise korral). Lapsendaja vanemahüvitist sai 2022. aastal 18 isikut.

Hiljutised muudatused: 2018-2022 suurendati süsteemi paindlikkust.

- Vanemahüvitise saamise ajal on võimalik teenida senisest suuremat töist tulu (alates 2018)

- Vanemahüvitisest ja isa täiendavast vanemahüvitisest saavad ema vanemahüvitis, isa vanemahüvitis ning jagatav vanemahüvitis.
- Rasedus- ja sünnituspuhkus nimetatakse emapuhkuseks ning sünnitushüvitise asemel hakatakse sotsiaalkindlustusameti poolt emadele maksma ema vanemahüvitist.
- Lapsevanem saab isa vanemahüvitist ning jagatavat vanemahüvitist katkestada ja jätkata kalendripäevade kaupa.
- Lapsevanematel tekib võimalus kuni kaks kuud olla samal ajal kahekesi vanemapuhkusel. Tekib uus vanemahüvitise liik lapsendajatele.

01.01.2026 muudatused: ülempiiri langetamine ja töötamise piirangu kaotamine

- Vanemahüvitise ülempiiri arutamisel aluseks vanemahüvitise õiguse tekkimise aastast arvates üle-eelmise kalendriaasta Eesti keskmise sotsiaalmaksuga maksustatava ühe kalendrikuu tulu senise kolmekordse suuruse asemel kahekordne suurus, sh ema vanemahüvitisele.
- Kaotatakse vanemahüvitise vähendamine töötamise korral.

Vanemahüvitise süsteemi rahvusvaheline võrdlus. Vanemahüvitis ja puhkus pakuvad mõlemale vanemale individuaalset hüvitise- ja puhkuseosa ning jagatavat osa vastavalt pere vajadustele. Samuti on iseloomulikud vanemahüvitise suuruse seos eelneva sissetulekuga, kõrge asendusmäär ning süsteemi paindlikkus. Erinevalt Põhjamaadest on Eestis jagatav vanemahüvitise osa väga pikk (475 päeva), samas kui mitte jagatav osa emadel on 100 ja isadel 30päeva.

Eesti tõuseb esile rahvusvahelises võrdluses² just oma pika ja helde vanemapuhkuse poliitika tõttu. Eesti süsteem pakub lapsevanematele kuni 156 nädalat puhkust, millest kuni 68 nädalat on hästi kompenseeritud. See pakub paindlikkust, võimaldades vanematel jagada puhkust vastavalt vajadusele. Oluline on, et Eesti poliitika soodustab soolist võrdõiguslikkust, kuna nii isadel kui emadel on võimalus võtta lapsehoolduspuhkust võrdselt. Selle kaudu püüab riik vältida soorollide kinnistumist, mida lühemad ja vähem tasustatud puhkused teistes riikides sageli toetavad.

Paljud riigid, eriti väljaspool Põhjamaid, pakuvad lühemaid ja sageli vähem tasustatud vanemapuhkusi. Need kipuvad olema eelkõige emadele suunatud, mistõttu isad võtavad vanemapuhkust harvemini. See viib sageli selleni, et emad jäävad pikemaks ajaks tööturult eemale, mis võib takistada nende karjääri võimalusi ja süvendada soolist ebavõrdsust.

Eesti poliitika toetab aga aktiivselt ka isade osalemist lapsehoolduses, kuna vanemapuhkuse kompensatsioon on rahaliselt motiveeriv ning riik julgustab isade osalust spetsiaalsete isadele mõeldud puhkuseperioodidega. Näiteks isadele eraldatud puhkuseperioodi mittetäitmine võib viia selle osa kaotamiseni, mis motiveerib peresid seda kasutama.

Kokkuvõttes paistab Eesti silma tasustatud puhkuse pikkuse, vanematele antava paindlikkuse ning poliitikate kaudu edendatud soolise võrdõiguslikkuse poolest. Eesti süsteemi peetakse üheks heldeimaks ja peresõbralikumaks maailmas, pakkudes tuge nii lapse arengule kui ka lapsevanemate töö- ja eraelu tasakaalule.

1.3. Lapsepuhkus

2022. aastal hakkas kehtima uus lapsepuhkuse süsteem, kus mõlemale töösuhtes olevale vanemale on ette nähtud eraldi ja iga lapse kohta kuni 10 lapsepuhkuse päeva kuni lapse 14-aastaseks saamiseni.

² [Measuring the Generosity of Parental Leave Policies | Article | Social Inclusion \(cogitatiopress.com\)](https://www.cogitatiopress.com/article/measuring-the-generosity-of-parental-leave-policies)

kalendriaasta lõpuni (kokku kuni 20 päeva kahe vanema peale). Kui peres on rohkem alla 14-aastaseid lapsi, suureneb ka lapsepuhkuse päevade koguarv.

Lapsepuhkuse kasutamine on paindlik ja sõltumatu – iga vanem saab oma puhkepäevi kasutada iseseisvalt, sõltumata teise vanema otsustest. Samas on võimalik lapsepuhkuse päevi ka ühiselt planeerida ja kasutada. Lapsepuhkuse päevi ei pea kasutama iga aasta jooksul, vaid need kehtivad kuni lapse 14-aastaseks saamise aasta lõpuni.

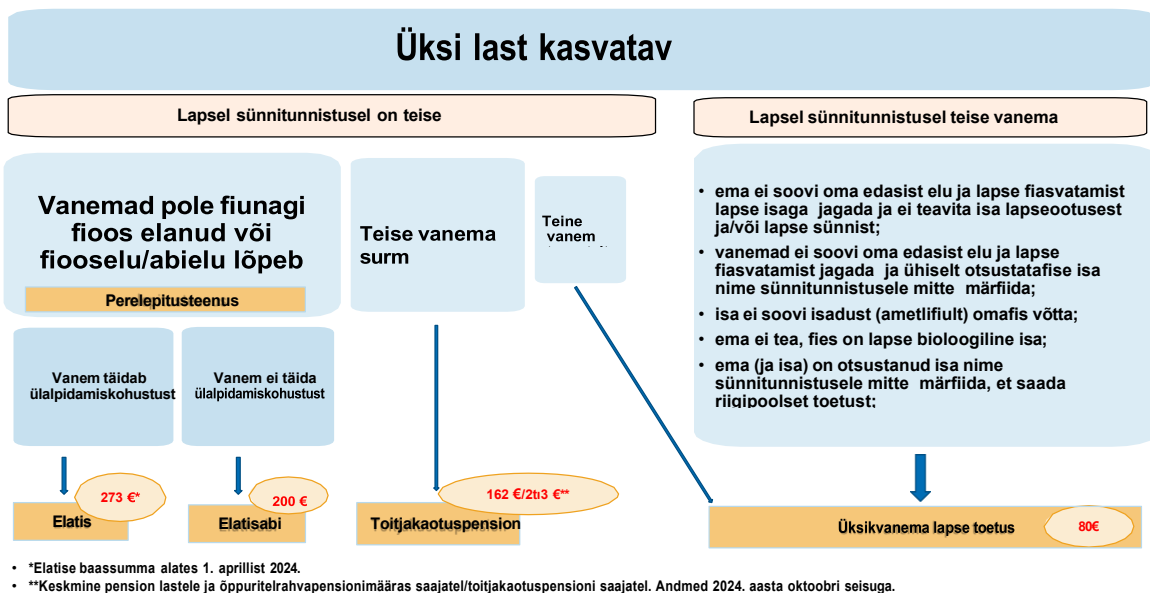
Lapsepuhkuse hüvitise suurus on 50% vanema kolmele kalendrikuule eelnenud 12 kuu keskmisest sotsiaalmaksuga maksustatud tulust, arvestatuna puhkuse kasutamise päevast. Hüvitise arvestusperioodiks on kolme kuu jooksul saadud tulu koos eelnenud 12 kuu tulu kogumiga. Selle perioodi tulu liidetakse kokku ja sellest arvutatakse päevatasu. Lapsepuhkuse puhul jagatakse saadud tulu 30-ga.

Töösuhtes oleval vanemal õigus kasutada ka **tasustamata lapsepuhkust**. Tasustamata lapsepuhkuse pikkus on kuni 10 tööpäeva igal kalendriaastal, kui vanem kasvatab kuni 14-aastast last või kuni 18-aastast puudega last.

1.4. Üksikvanemate toetamine

2021. aasta rahvaloenduse andmetel on Eestis ligi 28 000 alla 18-aastase lapsega üksikvanemaga perekonda, neist 91% on üksikemaga perekonnad. Levinumad põhjused, miks vanem jääb üksi, on teise vanemaga koos- või abielu lõppemine, surm või isa eemale jäämine lapse elust juba enne sündi.

Joonis 1. Toetuste süsteem üksi last kasvatavale vanemale

Ühe vanemaga peredele suunatud riiklike meetmete alus ja suurus on olnud pikka aega erinev (vt skeem 1), seetõttu on ühe vanemaga kasvavad lapsed olnud koheldud ebavõrdselt. Lapsele makstav toitjakaotuspension kuulub 2021. aastast alates pensionisüsteemi, isakandeta lapsele makstav toetus aga perehüvitiste süsteemi. Üksikvanema lapse toetus on alates 1. jaanuarist 2023. a 80 eurot, enne seda oli pikka aega aga vaid 19,18 eurot. Toitjakaotuspension jäi 2022. a 8 ja 1500 euro vahele, keskmiseks suuruseks oli 212 eurot. Ka elatisabi kuulub perehüvitiste süsteemi, selle suurus oli aastaid 100 eurot, alates 1. jaanuarist 2024. a tõusis elatisabi 200 eurole kuus.

1.5. Elatis

1. jaanuarist 2022. hakkas kehtima perekonnaseaduse muudatus, millega muudeti alaealisele lapsele elatise kindlaksmääramise korda. Kui varem oli miinimumelatise määramisel aluseks töötasu alammäär, siis seadusemuudatusega määrati ära 5 kriteeriumit, mida elatise summa määramisel arvestatakse. Need on 1) pool lapse keskmisest ülalpidamiskulust kuus, 2) kohustatud vanema sissetulek, 3) peretoetused, 4) lapse jagatud elukoht, 5) elatist saavate laste arv samas peres.

Elatise reaalkäärtuse säilimiseks ajas korrigeeritakse elatise baassummat igal aastal tasumise perioodile eelneva kalendriaasta THI muutusega ja baassummale lisatakse 3% eelneva kalendriaasta Eesti keskmisest brutokuupalgast.

1.6. Üksikvanema lapse toetus

Üksikvanemaks loetakse vanemat, kelle lapse sünnikandes on rahvastikuregistri andmetel märgitud ainult üks vanem. Sellisel juhul makstakse lapsele üksikvanema lapse toetust. Erandjuhtudel saab toetust ka siis, kui teine vanem on kuulutatud tagaotsitavaks. Üldiselt puuduvad lapse sünnikandes isa andmed, kui isadust ei ole omaks võetud.

Isaduse omaksvõtt toimub tavaliselt lapse sünni registreerimisel, täites vastava avalduse osa. Perekonnaseaduse järgi on lapse isa:

- mees, kes on lapse sünni ajal lapse emaga abielus;
- mees, kes on isaduse omaks võtnud;
- mees, kelle isaduse on tuvastanud kohus.

Kui abielus olev mees ei ole last eostanud ja abikaasad esitavad selle kohta ühise avalduse või kui isaduse võtab omaks teine mees, ei loeta abielus olevat meest lapse isaks. Lapse sünnikandes võib isakande asemel olla teise vanema kanne, näiteks kui ema naissoost abikaasa nõustub kunstliku viljastamisega. Sellisel juhul on lapsel kaks vanemat ja üksikvanema lapse toetust ei maksta. Kui lapse vanemad ei ole abielus ja isa ei täida isaduse omaksvõtu avaldust, märgitakse sünnikandes ja rahvastikuregistrisse ainult üks vanem.

Alates 1. jaanuarist 2023. a on toetuse suurus 80 eurot lapse kohta kuus ja seda makstakse kuni 19-aastaseks saamiseni ilma õppimise kohustuseta. Kuni 31. detsembrini 2022.a maksti üksikvanema lapse toetust maksti kuni lapse 16-aastaseks saamiseni või õppimise korral kuni 19. eluaasta lõpuni 19,18 eurot kuus iga lapse kohta.

1.7. Elatisabi

Elatisabi on riigi ajutine toetus lapsele, kelle vanem ei täida ülalpidamiskohustust või ei maksa elatist seaduses ette nähtud ulatuses. Riik katab lapse vajadused ja nõuab hiljem võlgnikult summa tagasi. Elatisabi makstakse alaealistele, kuid vajadusel ka 18–21-aastastele, kui nad õpivad põhi-, kesk-, kõrghariduse või kutseõppe tasemeõppes.

Elatisabi jaguneb kolmeks liigiks:

- **Kohtumenetlusaegne elatisabi** makstakse juhul, kui lapse kasuks on kohtumäärus. Seda makstakse maksimaalselt 150 päeva või kuni asjaolude muutumiseni, näiteks kui võlgnik hakkab elatist maksma, kohtumenetlus lõpetatakse või muud elatisabi maksmise alused kaovad.

- **Täitemenetlusaegne elatisabi** eeldab täitedokumendi olemasolu, milleks võivad olla kohtuotsus, kohtumäärus, notariaalne kokkulepe, kinnitatud vanemluskokkulepe või muu sarnane dokument, mis tõendab elatise nõuet.
- **Pankrotimenetlusaegne elatisabi** on mõeldud olukorraks, kus elatist maksuma kohustatud vanema suhtes on algatatud pankrotimenetlus. Seda toetust makstakse tagasiulatuvalt alates täitemenetluse peatamisest pankrotiavalduse menetlemise ajal kuni pankroti väljakuulutamiseni. Selle eesmärk on tagada lapse ülalpidamine pankrotimenetluse ajal.

Elatisabi ajalugu ulatub 2007. aastasse, mil alustati kohtumenetlusaegse elatisabi maksmist. Eialgu oli väljamakse seotud miinimumpalgaga, kuid alates 2017. aastast kehtestati kindel summa 100 eurot. Aastast 2022 hakati lisaks maksuma ka pankrotimenetlusaegset elatisabi. Alates 1. jaanuarist 2024. aastal on elatisabi suurus 200 eurot.

Elatisabi maksmine lõpetatakse, kui kohtumenetlus tühistatakse, menetlus lõpetatakse, võlgnik hakkab elatist maksuma, lapse või võlgniku surma korral või kui ilmneb, et elatisabi maksmise alused puuduvad.

1.8. Toitjakaotustoetus

Praegu makstakse vanema kaotanud lapsele toitjakaotuspensioni või rahvapensioni toitja kaotuse korral riikliku pensionikindlustuse seaduse alusel. Toitjakaotuspensioni suurus sõltub surnud vanema teenitud pensioni suuruselt ja laste arvust, kellele pension määratakse. Kui surnud vanemal puudus pensionistaaž, kuid ta elas vähemalt aasta enne surma Eestis, on lapsel õigus rahvapensionile. Sellest tulenevalt on toitjakaotuspensioni suurus väga erinev ega pruugi katta laste ülalpidamiskulusid, mis seab eriti haavatavasse olukorda lasterikkad pered.

Selle olukorra parandamiseks hakatakse alates 1. oktoobrist 2026 maksuma perehüvitiste seaduse alusel vanema(d) kaotanud lastele uut toetust – toitjakaotustoetust. Uus skeem tagab lastele ühetaolise hüvitise, sõltumata vanema töö- või pensionistaaži pikkusest. Toetus katab lapse igapäevased vajadused, võttes arvesse ülalpidamiskulusid, tarbijahinnaindeksit ja Eesti keskmise brutokuupalga muutust. Selle eesmärk on tagada kõigile lastele piisav toetus ja vähendada ühe vanemaga leibkondade vaesusriski, mis on oluliselt kõrgem võrreldes kahe vanemaga peredega.

Toitjakaotustoetust makstakse kuni lapse 21-aastaseks saamiseni, kui laps omandab haridust. See vanusepiir on koosõlas perekonnaseaduses sätestatud lapse ülalpidamiskohustuse vanusepiiriga. Muudatus parandab vanema kaotanud laste heaolu ja toetab neid võrdselt, sõltumata nende perede varasemast olukorrast.

1.9. Perelepitus

2022. aasta septembris jõustus riikliku perelepitusteenuse seadus, mis reguleerib riiklikku perelepitust ja määratleb lepitusmenetluse alused. Teenuse eesmärk on aidata vanematel pärast lahkuminekut leida kokkulepped alaealise lapse elukorralduse osas, soodustada koostööd lapse kasvatamisel ja kaitsta lapse huve ning heaolu. Perelepitusteenust saavad taotleda lapsevanemad, kes soovivad kokku leppida lapsega suhtlemise, ülalpidamise või muudes elukorralduslikes küsimustes, nii kohtuväliselt kui ka kohtumenetluse varases faasis. Alates 2023. aasta juulist on võimalik lepituse käigus kokku leppida ka hooldusõiguse lõpetamises või muutmises.

Perelepituse eelised kohtumenetluse ees:

- Parem kokkulepetest kinnipidamine: Lepitusmenetluses saavutatud lahendused on vanematele vastuvõetavamad, kuna nad osalevad aktiivselt kokkuleppe kujundamises. See

vähendab tõenäosust, et kokkulepet tajutakse pealesurutuna, ja suurendab motivatsiooni sellest kinni pidada.

- Kuluefektiivsus: Lepitusmenetlus on kulude ja aja osas tõhusam kui kohtumenetlus, sest kohtumenetluses kaasneb suurem ajakulu ja kallim tööjõukulu. Kui aga lepituse tulemusena kokkuleppele ei jõuta, tekivad kohtumenetluse kulud siiski.
- Lapse heaolu: Perelepituse rõhuasetus lapse huvidel aitab vältida perekonnaõiguslike vaidluste negatiivset mõju, nagu lapse kaasamine vanemate konfliktidesse. Uuringud näitavad, et lepitus aitab vanematel paremini keskenduda lapse parimatele huvidel.

Teenuse töökorraldus:

Perelepitusteenust koordineerib Sotsiaalkindlustusamet, kes tagab teenuse tasuta kättesaadavuse. Teenuse korraldamise eest vastutavad vanemluse toetamise talituse peaspetsialistid, kes nõustavad lapsevanemaid ja perelepitajaid, hindavad ja kinnitavad vanemluskokkuleppeid või teevad ettepaneku lepitusprotsessi jätkamiseks. Kui kokkulepet ei saavutata, väljastab SKA edutuse tõendi, mida saab kasutada kohtumenetluses.

2024. aastal pöördus perelepituse poole 1952 vanemat, neist 410 vanemat sõlmisid omavahel vanemluskokkuleppe. Edutuse tõendeid väljastati 270, ent nende hulka kuulub arvestatav hulk vanemaid, kes jõudis omavahelisele kokkuleppele ilma SKA kinnitatud vanemluskokkulepet sõlmimata.

Perelepitusteenuse eesmärk on pakkuda tõhusat ja lapse heaolu kesket lahendust vanematevahelistele vaidlustele, vähendades samal ajal kohtumenetluse kulusid ja konflikti mõju lapsele.

1.10. Vanemluse toetamine

Viimase kümne aasta jooksul on Eestis toimunud märkimisväärseid edasiminekuid laste ja perede heaolu edendamisel, keskendudes ennetustegevusele, positiivse vanemluse toetamisele ja tugeva peresüsteemi arendamisele. Sotsiaalministeeriumi eestvedamisel töötati välja laste ja perede arengukava aastateks 2012–2020, mille eesmärk oli luua positiivset vanemlust toetav keskkond ja parandada laste elukvaliteeti. Sellest lähtuvalt on ennetus- ja peretöö valdkonnas tehtud mitmeid olulisi samme.

Üks tähtsamaid arenguid on vanemluse toetamise valdkondadeülene tegevuskava aastateks 2024–2030³. See strateegiline dokument määratleb lapsevanemate toetamise suunad, et parandada perede toimetulekut ja suurendada laste heaolu. Tegevuskava elluviimisel teevad koostööd mitmed ministeeriumid, sealhulgas Sotsiaal-, Justiits-, Haridus- ja Teadus- ning Siseministeerium.

Vanemluse toetamiseks ja laste kasvatamise hõlbustamiseks on riiklikult toetatud mitmeid algatusi. „Imelised aastad“ on rahvusvaheliselt tunnustatud vanemlusprogramm, mis on mõeldud väikelaste ja koolieelses eas laste vanematele. Programmi eesmärk on tugevdada vanema ja lapse suhet, vähendada käitumisprobleeme ning toetada lapse sotsiaalsete ja emotsionaalsete oskuste arengut. Programm on Eestis rakendatud alates 2014. aastast ja aastate jooksul on seda kasutanud 7500 lapsevanemat. Ennetuse Teadusnõukogu hindas programmi positiivset mõju 2–8-aastaste laste vanematele „väga heaks“.

Laste ja perede toetamiseks on riik koostöös SA Lapse Heaolu Arengukeskusega loonud Perepesad – Eestis tegutseb praegu 8 Perepesa. Perepesa on kogukondlik ennetus- ja peretöökeskus, kus laste ja perede heaolu toetatakse süsteemse ja järjepideva ennetustegevuse ning kogukonna võimestamise kaudu oma kodukoha läheduses. Perepesade sihtrühm on pered alates lapseootusest kuni lapse kooliminekueni. Perepesa mudel loodi 2019. aastal koostöös kohalike omavalitsustega, et pakkuda

lapsevanematele õigeaegset, asjakohast ja professionaalset tuge laste kasvatamisel. Riik on toetanud Perepesade tegevusi 2022–2024 perioodil 291 509 euroga ning 2023–2027 plaanitakse Euroopa Sotsiaalfondi vahenditest rahastada 12 uue Perepesa loomist kogumahas 2 miljonit eurot.

Piloteeritakse vanemlusprogramm 0–1-aastaste laste vanematele, et pakkuda varajast tuge lapsevanemaks kujunemisel, ning eraldi programm 8–12-aastaste käitumisraskustega laste vanematele, et aidata kaasa positiivsete kasvatusvõtete kujundamisele ja peresuhte tugevdamisele. Lisaks kavandatakse sünnitusjärgsete koduviitide mõju-uuring, et toetada lapsevanemaid lapse saamise järgsel perioodil. Olulisel kohal on ka digilahenduste arendamine – edasi arendatakse tarkvanem.ee veebiplatvormi ning luuakse lapsevanematele mõeldud teabe- ja õppematerjale, laste kasvatamise toetamiseks.

Hariduse valdkonnas jätkub VEPA Käitumisoskuste Mängu rakendamine. VEPA on rahvusvaheliselt tunnustatud tõenduspõhine meetod, mida kasutatakse koolides ja lasteaedades laste sotsiaalsete ja eneseregulatsiooni oskuste arendamiseks ning käitumisprobleemide ennetamiseks. Eestis on VEPA rakendamine andnud häid tulemusi – see aitab luua positiivsema õpikeskkonna, vähendada häirivat käitumist ja toetada laste õpimotivatsiooni ning edaspidist toimetulekut õpetajaid ja tugispetsialiste koolitatakse juurde, käivitatakse uute mentorite koolitus ning arendatakse välja e-kursus, et laiendada VEPA kättesaadavust.

Läbi strateegilise partnerluse on Sotsiaalministeerium aastatel 2019–2025 toetanud üle 2 miljoni euroga organisatsioone, kes kujundavad lasterikkust väärtustavaid hoiakuid, tõstavad vanemate teadlikkust ning aitavad tugevdada vanemlikke oskusi ja peresuhteid.

Kokkuvõttes on Eesti teinud suuri edusamme laste ja pere heaolu parandamisel. Ennetustegevusele ja vanemaharidusele suunatud algatused nagu „Imelised Aastad“ ja Perepesa ennetus- ja peretöökeskused aitavad ennetada probleemide süvenemist ning edendavad tugevaid ja turvalisi peresuhteid. Koostöö erinevate ministeeriumide ja strateegiliste partneritega on taganud süsteemse ja jätkusuutliku lähenemise, mis loob aluse tervema ja õnnelikuma ühiskonna kujunemiseks.

2. Riigi kulud perehüvitistele

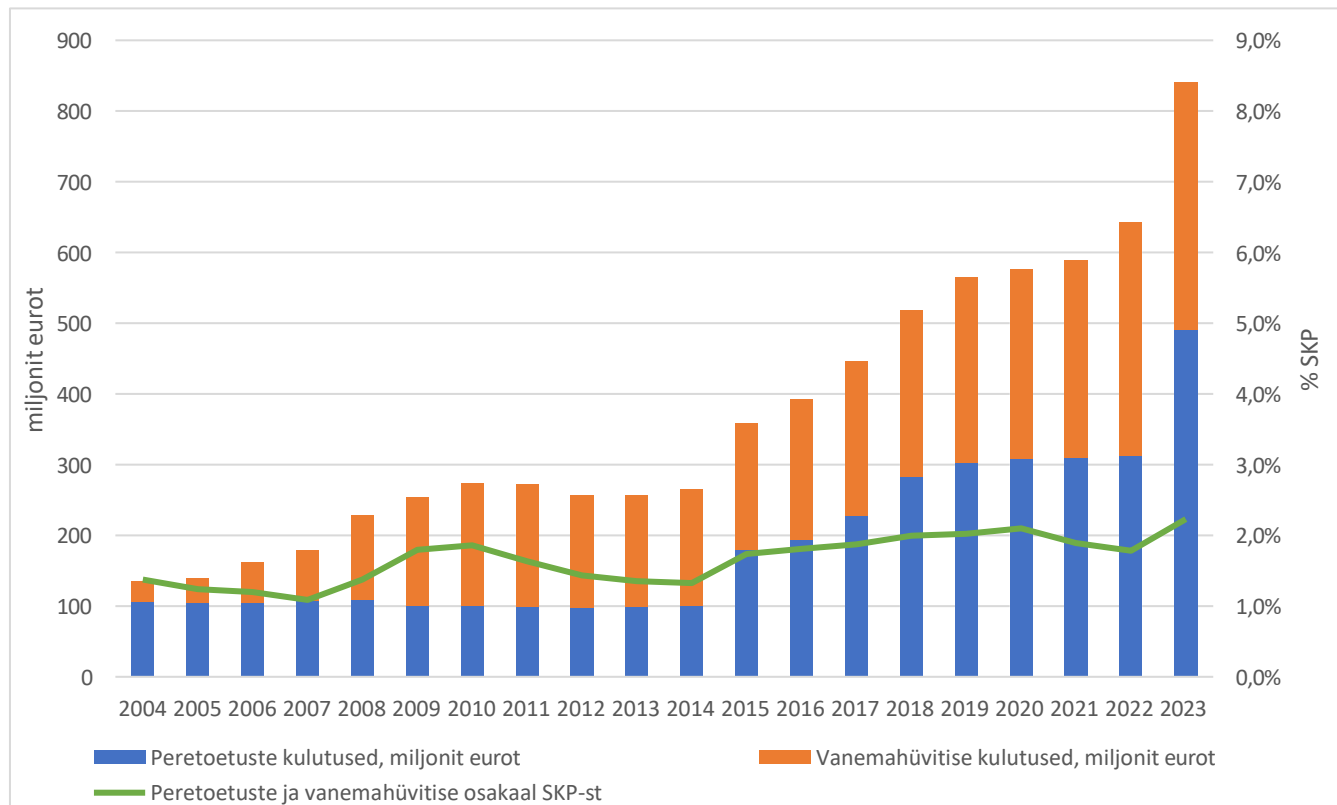
Eesti riigi perele suunatud kulutused koosnevad otsestest ning kaudsetest kuludest, mille kaudu investeeritakse olulisel määral lastesse ja lastega peredesse. 2023. aastal toetas riik lastega peresid läbi otseste toetuste hinnanguliselt 840 miljoni euroga, millest suurema osa moodustasid otsesed kulutused, nagu peretoetused ja vanemahüvitis. Kui jagada summad detailidesse, näeme, et peretoetustele kulutati 490 miljonit eurot ning vanemahüvitisele 350 miljonit eurot. Kokku moodustasid kulud peretoetustele ja vanemahüvitisele 2023. aastal 2,2% SKP-st.

Peretoetused koosnevad erinevatest komponentidest. 2023. aastal moodustas 68% peretoetuste summast lapsetoetus, 28% lasterikka pere toetus ja 4% ülejäänud peretoetused (nt üksikvanema toetus, sünnitoetus, jms). Perioodil 2004-2023 on kulutused peretoetustele märkimisväärselt kasvanud, 2004. aasta kulus peretoetustele 134,6 miljonilt, mis on enam kui kuus korda vähem kui eelmisel aastal. Suurim kasv on tulnud just lapsetoetuse ja lasterikka pere toetuse tõstmisest, mille vajadus tekkis seoses toetuste määrade pikaajalise muutumatusega kuni 2015. aastani.

Vanemahüvitiste kulud on samuti oluliselt kasvanud, 2004. aastal kui vanemahüvitise meede loodi kulus sellele 28,2 miljonit eurot. Kasvu on peamiselt mõjutanud palgakasv, kuid pikenenud on ka vanemahüvitise maksmise periood. 2004. aastal maksti vanemahüvitist 365 päeva või 11 kuud mitte töötavale emale ning 2006. aastal perioodi pikendati 455 päevani või mitte töötavale emale 14 kuuni võrra. Alates 2008 pikendati vanemahüvitise perioodi 575 päevani või kuni lapse 18-kuuseks saamiseni.

1. aprillist 2022 nimetati senine rasedus- ja sünnituspuhkus nimetati ümber emapuhkuseks ning sünnitushüvitise asemel hakati emadele maksma ema vanemahüvitist. Tervisekassa asemel hakkas hüvitist maksma Sotsiaalkindlustusamet, mis suurendas samuti vanemahüvitise kulusid. Kuni 2023. aastani kehtis lastega peredele ka täiendav maksusoodustus.

Joonis 2. Riigi eelarvelised kulud peretoetustele ja vanemahüvitisele 2004-2023

Kokkuvõte

Eesti perepoliitika on viimastel aastatel kujunenud üheks olulisemaks sotsiaalpoliitika valdkonnaks, mille kaudu püütakse tagada perede majanduslik ja sotsiaalne kindlustunne, toetada laste arengut ning luua soodne keskkond pereloomeks. Perepoliitika kujundamisel tuginetakse Eesti 2035 strateegiale ja Heaolu arengukavale 2023–2030, samuti OECD soovitudele. Nende dokumentide keskne eesmärk on suurendada perede heaolu, pakkuda tuge laste kasvatamisel ning soodustada töö- ja pereelu ühitamist.

Eesti perepoliitika üks nurgakive on universaalne lapsetoetused ja suhteliselt helde lasterikkuse väärtustamine. Toetusi makstakse igale lapsele sünnist kuni täisealiseks saamiseni ning õpingute jätkamisel ka õppeaasta lõpuni. Teine keskne meede on vanemahüvitis, mille eesmärk on pakkuda vanematele asendussissetulekut lapse kasvatamise ajal ning toetada paindlikku töö- ja pereelu ühendamist. Eesti süsteem paistab silma oma helduse ja pikkuse poolest – lapsevanematel on võimalik saada hüvitist kuni lapse kolmeaastaseks saamiseni, sealjuures on lubatud ka töötada ja tulu teenida. Muudatused 2026. aastast toovad kaasa vanemahüvitise ülempiiri alandamise, kuid kaotavad samal ajal töötamise piirangu, muutes süsteemi paindlikumaks. Rahvusvahelises võrdluses on Eesti vanemapuhkuse poliitikat peetud üheks maailma kõige peresõbralikumaks, kuna see ühendab helde kompensatsiooni, pika kestuse ja soolise võrdõiguslikkuse põhimõtted.

Lisaks lapsetoetusele ja vanemahüvitisele sisaldab perepoliitika mitmeid täiendavaid meetmeid, nagu sünnitoetus, elatisabi ja üksikvanema lapse toetus. Erilist tähelepanu pööratakse haavatavamatele rühmadele – üksikvanematele ning vanema kaotanud lastele. Alates 2026. aastast hakkab kehtima uus toitjakaotustoetus, mis ühtlustab seni ebavõrdse süsteemi ja tagab vanema kaotanud lastele stabiilsema toimetuleku.

Riigi kulud perehüvitistele on viimase kahekümne aastaga märgatavalt kasvanud. Kui 2004. aastal kulus peretoetustele ja vanemahüvitisele kokku umbes 160 miljonit eurot, siis 2023. aastaks oli summa tõusnud 840 miljonini ehk 2,2 protsendini SKP-st. Suurim osa kuludest läheb lapsetoetustele ja lasterikka pere toetusele, kuid märkimisväärne on ka vanemahüvitise kasv, mida on mõjutanud nii palkade tõus kui ka hüvitise perioodi pikendamine.

Perepoliitika ei piirdu ainult rahaliste toetustega. Olulisel kohal on ka teenused ja vanemluse toetamine. Riiklik perelepitusteenus aitab lahus vanematel kokkuleppeid sõlmida lapse kasvatamise küsimustes, ennetades vaidluste mõju lapse heaolule. Vanemahariduse ja ennetusprogrammide, näiteks „Imelised Aastad“ ja VEPA Käitumisoskuste Mäng, kaudu toetatakse lapsevanemaid positiivse kasvatuse ja peresuhete tugevdamisel. Need algatused aitavad ennetada probleemide süvenemist ning loovad lastele turvalisema kasvukeskkonna.

Toetuste andmise kõrval püüab riik arvestada ühiskonna muutuvate vajadustega, pakkudes paindlikke lahendusi töö- ja pereelu ühitamiseks ning ennetades sotsiaalset ebavõrdsust. Kuigi Eesti süsteem paistab rahvusvaheliselt silma oma helduse poolest, jäävad haavatavamaks rühmadeks endiselt üksikvanemad ja 4 või enama lapsega pered, kelle toimetulekut püüavad täiendada meetmed parandada. Selle teemaga tegelemine valdkondade üleselt on oluline peredele turvalisema ja toetavama keskkonna loomiseks.